Anul al 55-lea

EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei

Nr. 155 Miercuri 8 Iunie 1938
14 Pagini P 1111

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL", S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ŢARA pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNA şi UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT:
STELIAN POPESCU

CRIZA DE PETROL

Datele statistice privitoare la comerţul exterior al României pe luna Aprilie a. c. ne semnalează o nouă scădere a exportului nostru de petrol. Dacă faţă de exportul acestui produs pe luna Martie a. c. diferenţa în minus pe Aprilie este de circa 20.000 tone, în comparaţie cu exportul din Aprilie 1937, diferenţa este de peste 62.000 tone, adică de 15%.

Scăderea devine şi mai accentuată dacă o raportăm la situaţia pe primele 4 luni ale anului în curs, comparativ cu situaţia pe aceleaşi luni ale anului trecut. Diferenţa înregistrată este de aproape 500.000 tone, exportul de produse petrolifere scăzând dela 1.810.568 tone din perioada Ianuarie—Aprilie 1937 la 1 milion 313.565 în perioada corespunzătoare a anului în curs.

De reţinut este mai ales faptul că această scădere datează dela finele anului 1936, accentuându-se constant până astăzi şi că însuşi anul 1937 s'a soldat cu o diferenţă în minus, faţă de 1936, de 1.500.000 tone.

Poate că n'am avea nimic de zis dacă scăderea înregistrată s'ar limita numai la volumul exportului de petrol, fără să angajeze însăşi producţia, deşi participarea petrolului în determinarea balanţei noastre comerciale joacă un rol hotărîtor, mai ales în anii de recoltă mediocră, când exportul petrolului compensează cu succes slaba participare a cerealelor în comerţul nostru cu străinătatea.

Din nefericire, însă, scăderea a atins însăşi producţia şi după constatările specialiştilor — precum am arătat în atâtea rânduri şi precum a recunoscut însăşi oficialitatea — se datoreşte îngustării zonei de exploatare în regiunile cunoscute petrolifere, ale căror zăcăminte denotă o vădită istovire, înainte de a se fi descoperit şi dat în exploatare regiuni proaspete cu conţinut petrolifer.

Am arătat în repetate rânduri nevoia de a ne îndrepta în această direcţie întreaga noastră preocupare, odată cu cele mai grabnice şi mai stăruitoare eforturi. Nu mai e nevoe să amănunţim aci temeiurile foarte serioase care ne impun datoria de-a asigura ţării rezervele necesare chemate s'o menţie în rândul ţărilor producătoare, când ştim ce factor hotărîtor a devenit azi petrolul în economia lumii şi în apărarea existenţii popoarelor. Goana după petrol e mai acerbă ca oricând astăzi, când motorizarea armatelor şi sporirea forţelor marinei şi aviaţiei de război se generalizează, făcând ca necesităţile aprovizionării şi formării stocurilor să devină una din cele mai vitale probleme ale statelor interesate.

Nu mai e nevoe să scoatem în evidenţă nici importanţa deosebită de care se bucură ţara noastră, — şi din acest punct de vedere — în ochii marilor puteri, importanţă sporită mai ales prin situaţia ei geografică excepţional de favorabilă şi pe care avem datoria de-a o valorifica la maximum pe tărâmul economiei şi al politicei internaţionale.

Se cuvine, în schimb, să stăruim aci asupra urgenţii pe care o reclamă nevoea descoperirii şi punerii în valoare a noilor regiuni producătoare, în scurtul timp cât exploatarea pe vechile perimetre se mai poate menţine încă la noi la un nivel convenabil, care să ne permită a conjuga sforţările şi sacrificiile, pe care le necesită vastele lucrări de prospecţiune şi explorare ce trebue să întreprindem cu avantajele oferite azi de prezenţa pe aceste meleaguri a marilor întreprinderi exploatatoare, bine utilate atât sub raportul instalaţiilor cât şi al capitalului necesar.

Căci, după ce ultimele rezerve vor fi epuizate, vom putea alerga noi mult şi bine după inşi cari să-şi încerce norocul şi să-şi îngroape milioanele în terenuri necunoscute şi nesigure: sau nu-i vom găsi, sau îi vom găsi cu preţul unor condiţiuni de jaf.

Iată de ce socotim urgentă soluţionarea acestei chestiuni.

Statul e dator să stabilească cu un ceas mai de vreme regimul explorărilor, în condiţiuni care să permită întreprinderilor indicate să înceapă imediat şi cât mai intens campania de lucrări menite să dea în vileag noui suprafeţe exploatabile.

Interesul nostru nu este de a ne legăna în iluzia posedării unor bogăţii virtuale, ci de a le scoate la suprafaţă şi de a le pune în valoare, menţinând potenţialul producţiei la nivelul pe care-l reclamă necesităţile şi interesele proprii, cât şi interesele dictate de nevoile schimbului nostru cu pieţele externe.

Rupere de nori la Lugoj

Grindina mai mare ca oul de porumbel

Lugoj, 5 Iunie

In ziua de 4 Iunie, dela ora 5 jum. până la 6 s'a abătut asupra Lugojului un adevărat prăpăd. A căzut o ploaie torenţială însoţită de descărcări electrice şi de grindină mai mare ca oul de porumbel. S'a iscat apoi o furtună puternică. Străzile oraşului au devenit adevărate puhoaie de apă şi ghiaţă, cari curgeau furioase spre Timiş, umplând pivniţele şi curţile caselor. Din fericire acest năpăd s'a abătut numai asupra oraşului, mai ales în cartierele de vest; viile din marginea oraşului nu au fost atinse de grindină. Ploi mari au căzut şi în judeţ, mai ales spre Caransebeş, dar fără grindină.

Tocmai în timpul furtunii au sosit la Lugoj străjerii din ştafeta graniţei de vest, înfruntând însă totul cu un curaj demn de remarcat.

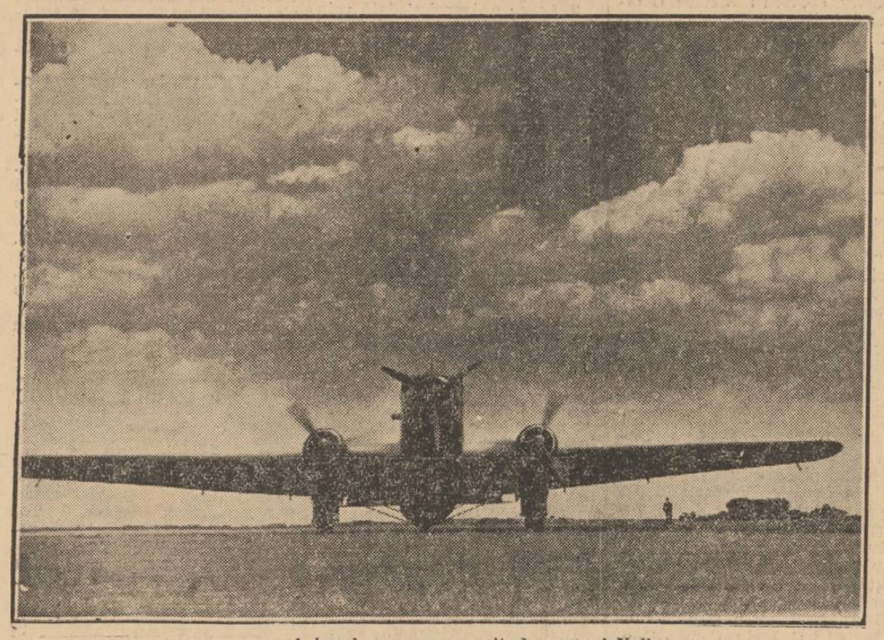

Avionul cu care a sosit d. general Valle

Sosirea generalului Valle, ministrul aviaţiei italiene

xx

Primirea pe aeroportul dela Băneasa

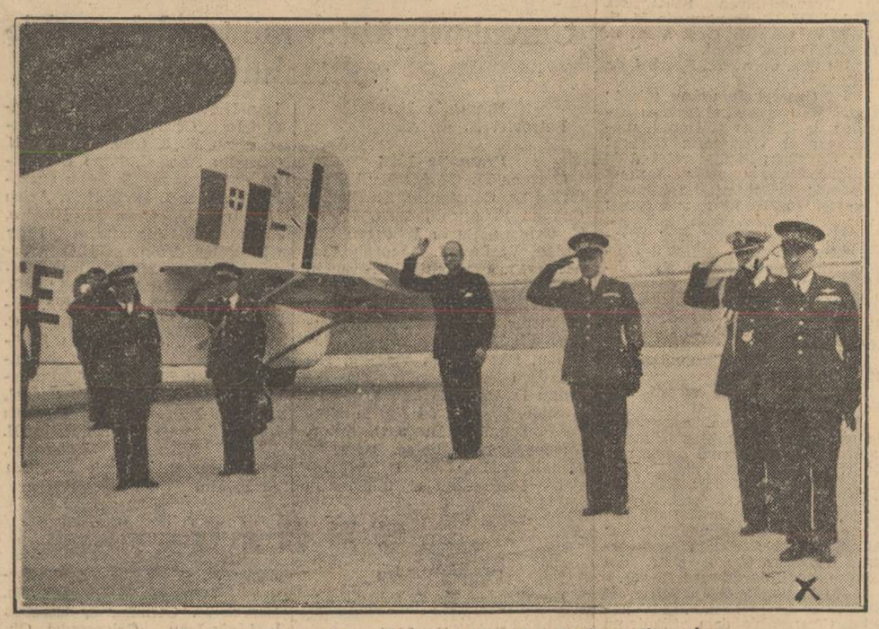

D. general Valle (×) şi însoţitorii după coborârea din avion

Duminică, la ora 1 şi 10 min., a aterizat pe aerodromul Băneasa, avionul italian „Alla Littoria", Savoia 75, având la bord pe d. general Giuseppe Valle, ministrul aviaţiei italiene, însoţit de alţi ofiţeri superiori din aviaţia italiană, cari îl întovărăsesc în această călătorie.

Se ştie că d. general Valle, prin vizita ce face în România, răspunde, în numele aviaţiei iluliene, vizitei pe care a făcut-o în Italia, în 1937, d. Radu Irimescu, fost atunci ministru al aviaţiei române.

Încă dela ora 11 dim., oficialităţile militare şi civile şi multă lume aşteptau pe aerodrom sosirea oaspetelui italian.

Uniformele albe ale ofiţerilor din aviaţie şi marină dădeau un frumos aspect, în strălucirea vie a soarelui — care a făcut din ziua de eri o splendidă sărbătoare — cadrului solemn în care se pregătise întâmpinarea unui oaspete distins, reprezentant tipic al armei care face azi faima Italiei.

Aeroportul, împodobit cu sute de drapele, ale latinităţii dela Tibru şi dela Dunăre, era în mare sărbătoare. Mulţimea, care se interesează din ce în ce mai mult de progresele aviaţiei, era şi ea dornică să vadă pe reprezentantul ţării surori, de personalitatea căruia se leagă tot numele bun pe care l-a câştigat aeronautica în epoca de înflorire a Italiei moderne.

La ora 11 jum., d. comandor Al. Gheorghiu, secretarul general al ministerului aerului şi marinei, primeşte, chiar pe aerodrom, o radiogramă, depe bordul avionului italian, care anunţa că se găseşte deasupra Craiovei.

O escadrilă românească de vânătoare, compusă din 5 avioane P.Z.L. se ridică vertiginos în văzduh şi-şi ia zborul să întâmpine pe cei aşteptaţi.

Ofiţerii se înşirue în careul format în jurul locului de aterizare, sub comanda d-lui comandor Vasiliu.

La 1 şi 8 minute, sirena aeroportului dă semnalul că avionul generalului se apropie.

Într'adevăr, peste două minute, un admirabil Savoia Marchetti, cu o linie impecabilă, purtând la proră drapelul albastru al generalilor comandanţi de escadră aeriană, îşi face apariţia şi îndată atinge aşa de uşor pământul, de parcă un uriaş l-ar fi purtat cu mâna, lăsându-l să se prelingă, ca o jucărie de copil.

Un P.Z.L. românesc de vânătoare îl escortează până ce aterizează şi cei dela bord păşesc spre careul perimetrat de albul imaculat al uniformelor ofiţereşti. Pe ferestruia de celuloid, dela pilotaj, surâde chipul roman al celebrului pilot Cesare Magistrini.

Sprinten, volos, fără să manifeste cea mai mică oboseală, după 4 ceasuri de zbor fără escală, Roma—Bucureşti, generalul Valle încă zboară, chiar când calcă pe pământ.

Salută, cu salutul roman.

D. general Paul Teodorescu, ministrul aerului şi marinei, urmat de câţiva ofiţeri generali, răspunde. Muzica aviaţiei intonează Imnul regal italian, apoi Giovinezza, imnul renaşterii italiene, de eri, de azi!

Întâmpinarea înaltului oaspete

Din avion descinde cel dintâi, generalul Giuseppe Valle, apoi general Bruno Alfredo, din geniul aeronautic, col. Silvestri Fernando, dela direcţia generală a aeronauticei, maiorul Borgetti Bruno şi ofiţerul de rezervă al aeronauticei italiene Magistrini Cesare, directorul Societăţii de aviaţie civilă Ala Littoria.

Generalul Valle parcurge cu paşi vioi cei 50 de metri cari despart avionul de grupul oficialilor români, eşiţi în întâmpinarea oaspeţilor. D. general Paul Teodorescu, ministrul aerului şi marinei, strânge mâna generalului italian, căruia îi sunt apoi prezentaţi d-nii comandor Gheorghiu, secretar general al ministerului, generalii Stoicescu, Negrescu, Telemac din aviaţie, general Iacob Popescu, subşeful marelui stat major; general David Popescu, fost ataşat militar la Roma; ministru plenipotenţiar Grigorcea, şeful protocolului din ministerul afacerilor străine; Ugo Sola ministrul Italiei; colonel Della Porta, ataşatul militar al legaţiei Italiei; personalul superior al legaţiei; şeful coloniei italiene din România, d. general Diamanati, col. Mercali, prof. Manozene, Riveta Spaletti, ing. Vallaperta, c-dorii Giossan, Enescu, Celarianu, Diculescu, Scarlat Rădulescu, G. Davidescu, Marcu, Jienescu. Din partea municipiului Bucureşti, d. general Valle a fost salutat de d. Iulian Peter, primarul general, iar în numele Federaţiei internaţionale aviatice a fost întâmpinat chiar de preşedintele ei.

D. general Paul Teodorescu s'a întreţinut călduros cu nouii veniţi.

După prezentări, muzica militară a intonat imnul regal italian iar apoi imnul fascist.

Oaspeţii au luat apoi loc în automobilele, care aşteptau şi au plecat la hotelul „Splendid Park" unde distinşii oaspeţi sunt găzduiţi.

*

La ora 14,30, d. col. Della Porta, ataşatul militar italian, a oferit un dejun intim.

VIZITELE

La ora 16.30, d. general Valle a făcut o vizită oficială I. P. S. Patriarh Dr. Miron Cristea, preşedintele Consiliului de miniştri.

După amiază generalul Valle a făcut vizitele de rigoare. D-sa s'a înscris în registrele Palatului Regal, la preşedinţia de consiliu, la ministerul de externe, la ministerul apărării naţionale, la marele stat major al armatei şi a făcut o vizită mai lungă la ministerul aerului şi marinei.

După ce a vizitat direcţiile principale, d. general Valle a avut o convorbire de peste 30 minute cu d. general Paul Teodorescu, căruia i-a remis Marele Cordon al Ordinului „Coroana Italiei" şi o scrisoare foarte călduroasă dn partea contelui Ciano, ministru de afaceri străine al Italiei. D. general Paul Teodorescu a mulţumit pentru onoarea ce i s'a făcut acordându-i-se această înaltă distincţiune.

LA PIPERA

La ora 17,45, ministrul aviaţiei italiene şi suita sa au fost conduşi la aerodromul militar dela Pipera unde a avut loc o strălucită demonstraţie a flotilei de vânătoare româneşti. Pe observator au fost conduşi de către d. g-ral Paul Teodorescu, d. comandor general, d. general Telemac, comandor Ionescu, colonel Enescu, Argeşanu, Scarlat Rădulescu, G. Davidescu, Jienescu, c-dantul flotilei de vânătoare, c-dorul Răcăşanu, Gârleanu, Diculescu, etc.

Un grup de peste 100 ofiţeri de aviaţie era înşirat în faţa hangarului principal. Demonstraţia a început cu un sbor de acrobaţie, executat de către căpitanul Popescu Pufi, pe un avion P. Z. L. No. 69. Căpitanul Popescu a executat în condiţiuni strălucite cele mai grele figuri de acrobaţie aeriană, admirat fiind de aviatorii italieni.

După aceea s'au ridicat în aer cele 15 escadrile de vânătoare P. Z. L., executând timp de o oră cele mai variate şoruri de formaţiune. A făcut o deosebită impresie disciplina perfectă a variatelor evoluţiuni. La sfârşit flotila de vânătoare a executat un atac aerian cu mitraliere dovedind perfecta pregătire militară a aviaţiei române.

S'a servit distinşilor oaspeţi italieni un bufet.

La ora 8, generalul Valle şi suita sa au părăsit aerodromul, mulţumind şi arătându-şi satisfacţia pentru felul admirabil în care se prezintă aviaţia României.

Dineul dela Cercul Militar

La orele 21,15 a fost la Cercul Militar un dineu de gală, oferit de către d. ministru al aerului şi marinei, în cinstea generalului Valle şi a suitei sale.

La dineu au luat parte d. general Argeşanu, ministrul apărării naţionale; g-ral adjutant Ilasievici; d. N. Caranfil, fost ministru al aerului; g-l Gladz, secretar general al ministerului apărării naţionale; Iulian Peter, primar g-ral al municipiului Bucureşti; d. Ugo Sola, ministrul Italiei; g-ral Diamanti, şeful coloniei italiene din România; g-ralii Stoicescu, Mihail, Linteş, Prodan, Dăscălescu, Negrescu, c-dor Gheor-

(Continuare în pagina 3-a)

Un semnificativ discurs

al d-lui Daladier, prim-ministrul Franţei

„Vom infrunta primejdiile şi le vom invinge"

Lyon, 5 (Rador). — *Inaugurând astăzi monumentul ridicat în amintirea membrilor serviciului sănătăţii, morţi pentru Franţa, d. Daladier, preşedintele consiliului de miniştri, a rostit un discurs, spunând între altele:*

„In cursul lungei ei istorii, Franţa a trebuit să facă faţă multor primejdii. Odată mai mult, ea trebuie să-şi regăsească energia şi voinţa care i-au îngăduit să le învingă. Căci dincolo de fluviile şi de munţii cari străjuesc Franţa, s'a săvârşit o formidabilă prefacere şi, dacă n'am ţine seamă decât de deslănţuirea forţelor brutale, s'ar părea că soarta noastră trebuie să fie târîtă în voia valurilor.

Dar în această învolburare a unei lumi vechi prea adesea dominată de forţă şi de violenţă, Franţa rămâne o ultimă vatră în care arde flacăra străvechiului ideal

D. ED. DALADIER

al libertăţii şi demnităţii omeneşti. Existenţa Franţei şi salvarea a tot ceeace omul are în el ca speranţă sunt două lucruri strâns legate între ele.

Franţa este hotărîtă să rămână FRANŢA. Ea nu va îngădui ca forţa să devină arbitrul tuturor legăturilor dintre oameni.

Voim să păstrăm pacea, căci iubirea pe care i-o purtăm nu este nici renunţare, nici slăbiciune. Vom înfrunta primejdiile şi le vom învinge. Nu suntem izolaţi în această misiune: şi alte naţiuni sunt însufleţite de hotărîri identice. Nu e mult timp de când ele ne-au dat mărturii strălucite despre aceasta.

Datoria noastră este de a înfăţişa lumii un nou exemplu al unirii adânci dintre francezi şi al forţei lor senine".

Polonezii din Germania protesteaza contra persecuţiilor

UN MEMORIU ADRESAT MINISTERULUI DE INTERNE

Berlin, 5 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Havas" transmite:

Liga polonezilor din Germania a adresat d-lui Frick, ministru de Interne, un memoriu, în care sunt relevate vexaţiunile suferite de minoritatea polonă din Reich.

In memoriu se afirmă că situaţia acestei minorităţi s'a înrăutăţit considerabil cu toate promisiunile solemne ale d-lui Hitler din Noembrie anul trecut.

Doleanţele minorităţii polone expuse în memoriu sunt: redeschiderea şcolilor polone din Pomerania, revenirea asupra refuzului autorităţilor germane de a permite trimiterea tinerilor polonezi din Reich pentru a studia în Polonia, ridicarea interzicerii de a se preda în şcolile polone de către institutorii polonezi, încetarea boicotului la care sunt supuse de către germani institutele de credit polon şi a presiunii germane exercitată pentru a împiedica pe ţăranii poloni de a-şi păstra bunurile din Germania, ridicarea măsurii de a se interzice recruţilor poloni folosirea limbei materne, etc.

Popa Tanda al hărniciei constructive din Haşagul Sibiului

de N. REGMAN

Comuna Haşag am cunoscut-o într'o zi de sărbătoare domnească. Plecasem să cinstesc o invitaţie stăruitoare, făgăduită cu ani înainte. La halta, unde urma să părăsesc trenul, mă întâmpină fostul meu elev I. Dordea, strunind dintr'o căruţă dela ţară, cu mâini vânjoase, patru cai sirepi.

In primul moment, la văzul celor patru cai, mă lingusi iluzia unei primiri sărbătoreşti. Dar fostul meu elev, văzându-mă nedumerit, mi-a risipit iluzia atât de măgulitoare, pentru un om politic, explicându-mi sfios şi încurcat, „că pentru aceia a venit cu patru cai, deoarece drumul este greu şi plin de noroiu".

Adevărat. Mai bine de un ceas am înaintat cu căruţa trasă de cei patru cai, prin noroiul care creştea în măsura în care ne apropiam de comuna Haşag. In vatra satului mai să ne înpotmolim. Caii intrau până în genunchi în glodul negru şi clelos.

Satul, o aşezare amestecată de români şi saşi, despărţiţi prin o vale murdară, adâncă şi cu maluri râpoase, mâncate de lepra tuturor gunoaielor.

Saşii, cu gospodării mai înstărite, aşezate de-a dreapta şi în fruntea satului, românii, bieţii de ei, cu gospodării sărăcăcioase învelite mai mult în stuf şi paie, în stânga văii şi în fundul părâelor străjuite de dealuri pleşuve şi nisipoase.

O geană de pădure mijea deasupra satului, adăpostind vre-o câteva vestigii de vii.

O singură biserică îşi înalţa turla deasupra caselor şi gospodăriilor, biserica luterană, sus pe o colină împădurită cu brazi şi întărită cu puternice ziduri de apărare.

Ajuns cu grea oboseală la locuinţa dascălului, bucuros de oaspeţi, o casă povărnită pe o străşină de colină, ne primi cu frumuseţea curăţeniei şi a bunei îngrijiri, datorită harnicei şi râvnitoarei gospodine.

Nu m'am putut stăpâni să nu întreb pe fostul meu elev, amărât şi cu oarecare reproş în glas, zic să nu-l întreb, unde e biserica românească şi unde-i şcoala.

Dascălul Dordea îmi răspunse ca la interogaţie de elev:

„Avem două biserici aici, una ortodoxă şi alta unită. Sunt mai mult case de rugăciuni, fără turnuri în afară şi fără îndemnul icoanelor sfinte înăuntru. Clopotniţele sunt aşezate în cimitir, răzimate în nişte buşteni, în bătaia tuturor vânturilor. Şcoala, o clădire veche depe vremea ungurilor, cu ferestre mici şi cu multă igrasie în ziduri".

Era amărât, vorbea cu înec în frază, descurajat şi demoralizat ca o apă tălăuzită. Se plângea cu tristeţă, că nu i-a succes nici o iniţiativă, că toată truda de ani de zile i-a fost deşartă, că n'a putut trezi nici îmbunătăţirea stării, sub nici un raport, a satului său natal.

Ce am discutat şi ce am povestit timp de câteva ore în casa harnicei gospodine Veta, tovarăşa înţelegătoare a dascălului Dordea, nu-mi mai aduc aminte. Dar la plecare, în pragul despărţirii, am surprins în ochii învăţătorului o lumină nouă, limpezime în vorbă şi hotărire în glas. Era pare că mai încrezător, mai pornit spre o nouă ofensivă cu obiective mai apropiate şi mai reale.

Aceasta s'a întâmpat într'o toamnă mohorâtă acum vre-o zece ani. In urmă cu câţiva ani, într'o primăvară cuceritoare, cu frăgezimea şi prospeţimea ei, s'a întâmplat să merg în calitate oficială în comuna Haşag.

Fiind timp mai secetos am luat un drum pe câmp spre a ajunge mai repede în vatra satului, care îmbrăcase şi el aspecte primăvăratice.

Intr'adevăr reînviase! Malurile văii, atât de desgustătoare

(Continuare în pagina 2-a)

D. general Valle (x), d. Ugo Sola, ministrul Italiei (xx), d. general Paul Teodorescu şi ofiţeri însoţitori salutând în timpul intonării imnului italian pe aeroportul Băneasa